

“Je kunt op twee manieren leven:
je kunt leven alsof niets een wonder is,
of je kunt leven alsof alles een wonder is.”
- Albert Einstein

Inhoud

6	Intro: schrijven en gelezen worden
8	Rotterdam
10	Aangifte
12	Goeie dag
15	Passend werk
19	Opa Mierd
22	Oma Mierd
26	Opa Reusel
30	Oma Reusel
33	Heen en terug
37	Concerter
40	De slechtste rockster aller tijden
44	Heilige grond
47	O, kom er eens kijken...
50	Frisse neus
51	Emmers zout en halfvolle glazen
54	Van jeuk naar kriebels
57	Souvenirs op je lijf
59	De krabbel van De Breuk
63	Een legende in de kelder
67	Poging twee
72	De mooiste versie
75	Net als in de film
79	Dilemma bij de kassa
82	Festivalitis
89	Gedenkwaardig
89	Omweg
92	De verkeerde jury
97	Tegen stemmen
99	Puberaal
101	Achterdocht bij de voordeur
104	Medelijden met de tegenstander
108	De inspecteur
111	Strooiplek

113	Dezelfde pagina
116	Toevallig
119	Oud papier
121	De wedstrijd van de eeuw
125	Warme geluiden
132	Live
142	Klootzakje
145	Het duel
147	Foto's voor in een doos
150	Verzoeknummer
152	Reisverslag stedentrip Marrakesh
170	Reisverslag backpacken door Nicaragua, El Salvador & Guatemala
235	Reisverslag stedentrip Praag
252	Colofon

Intro: schrijven en gelezen worden

November 2013

Er wordt wel eens gezegd dat de reis belangrijker is dan het doel. Ik zou dat kunnen vertalen naar schrijven: het gaat me misschien zelfs nog meer om de bezigheid dan om het resultaat.

Natuurlijk is het prachtig om gelezen te worden. Het is een geweldige motivatie en het kan best een streling van je ego zijn. Ik vind het een eer dat ik merk dat er steeds weer mensen zijn die even de tijd willen nemen om mijn stukjes te lezen. Toch schrijf ik nog net iets meer om het schrijven dan om het gelezen worden.

Beginnen met een blanco beeldscherm en er vervolgens in slagen om daarop iets moois te scheppen, dat blijft een fascinerende bezigheid. Je bent dan toch een heel klein beetje God. Je kunt het heden of verleden vastgrijpen en met jouw eigen twist vastleggen. Ja kunt objectief blijven of het juist mooier of dramatischer maken. Er je eigen stempel opzetten. Om maar te zwijgen over de mogelijkheden van het schrijven van fictie. Je kunt personages en gebeurtenissen, maar ook hele steden, landen en tijdperken uit je mouw schudden.

Maar schrijven is voor mij niet alleen creativiteit. Het kan ook een soort therapie zijn. Je neemt iets wat door je hoofd spookt en probeert het er uit te halen. Iets in mooie, gestructureerde woorden op papier of een beeldscherm zetten kan een prima methode zijn tegen piekeren en malen. Je exporteert je hersenspinsels naar papier of een beeldscherm, daarna zijn ze ineens concreet. Ze liggen vast en kunnen geïmporteerd worden, door anderen. Door je vrienden en familie, door

wildvreemden en misschien over enkele decennia door je oudere zelf. Je teksten kunnen jou ineens overleven. Als wat ooit in je grijze massa omging ergens vereeuwigd ligt, dan ben je na je overlijden toch een beetje minder dood.

Ik vind het hartstikke leuk dat je dit hebt willen lezen. Echt waar, hartelijk dank daarvoor. Hopelijk vind je het niet erg dat je toch een beetje op de tweede plaats komt.

Rotterdam

Oktober 2013

In oktober 2013 hield het dagblad Metro een schrijfwedstrijd met als thema de stad Rotterdam. Ik nam de artistieke vrijheid om te schrijven vanuit mijn oogpunt van ruim een half jaar eerder (aangezien ik op het moment van schrijven inmiddels al met Linda samenwoonde in Eindhoven). Mijn inzending verscheen op 20 januari 2014 in de Rotterdamse editie van krant en bereikte honderdduizenden lezers.

Ik haat Rotterdam.

Ik haat dat ik 101,8 kilometer moet rijden om er te komen in mijn gammele oude autootje dat ik allang niet meer vertrouw. Ik haat dat mijn barrel voor die rit ook nog eens voor een euro of vijftien aan benzine eist. Ik haat de Drechtunnel, omdat het mijn grootste nachtmerrie is om uitgerekend dààr autopech te krijgen. Ik haat de A15, waarop ik altijd midden in de avondspits terecht kom. Ik haat dat ik in de stad al verschillende keren verdwaalde in een doolhof van éénrichtingswegen en afslagen die je alleen op bepaalde tijdstippen mag nemen. Ik haat de minder fraaie wijk in Charlois waar ze woont, met rotzooi op straat, met bovenburen die 's nachts met meubels schuiven, met groepjes voetbalhooligans die 's avonds blikken bier drinken voor haar voorkeur. Ik haat het dat ik daar als jongen uit een Brabants dorpje sowieso nooit zal kunnen wennen en dat ik me er onmogelijk thuis zou kunnen voelen. Ik haat dat ze hier alleen zit op de avonden waarop we niet samen zijn. 101,8 Kilometer van mij vandaan.

Maar hier woont ze. En niet in Eindhoven, zoals in haar profiel stond. Het leek haar beter om iemand te zoeken uit de buurt van de stad waarin haar verleden ligt en waar ze ook haar toekomst ziet, zodra haar werk haar niet meer aan Rotterdam bindt. We vonden elkaar en nu trotseert mijn versleten Seat Ibiza dus op z'n laatste krachten twee maal per week de N269, de A58, de A16, de A15, de Groene Kruisweg en de Dorpsweg en wonen we twee avonden per week samen in Rotterdam. Zij vanwege haar werk, ik vanwege haar. Niet gaan is geen optie weer. Rotterdam was geen breekpunt. Als je voor de bijl bent gegaan dan wordt Rotterdam een detail.

Maar ondanks de avondspits en ondanks de flitspaal die me laatst te pakken had houd ik van de Dorpsweg. Als ik daar rijd dan ben ik er bijna. Ondanks de vervaarlijk uitzierende figuren met Feyenoordtatoeages die voor haar deur posteren hou ik van haar straat. En ondanks de rommel en de sigarettenrook die haar burens daar achter hebben gelaten kan ik steeds niet wachten tot ik weer door het trappenhuis van haar appartementencomplex loop.

Rotterdam. Ik ben blij dat ik er weer ben.

Aangifte

Januari 2014

Een grijze, regenachtige zomeravond in juni 2012. Ik rij in mijn afgeleefde Seat Ibiza iets na zes uur door de drukke avondspits Rotterdam binnen. Ik heb een beetje haast. Ik ben na een dag werken en ruim een uur rijden de drukke wegen wel beu en bovendien is de EK-topper Frankrijk – Engeland net begonnen en die wil ik graag zien.

Op de Dorpsweg kies ik daarom voor de meest linkse rijbaan. Ik kom voor een rood verkeerslicht te staan en stop. Dan merk ik dat mijn auto afslaat. Ik draai mijn sleutel een keer om in het contact, maar er gebeurt helemaal niets. Mijn Seat reageert op geen enkele wijze. Het stoplicht gaat op groen en rechts van me zoeven auto's al spoedig op hoge snelheid voorbij. De bestuurder van de voorste van een inmiddels lange rij auto's achter me begint geïrriteerd te claxonneren. Het zweet breek me uit terwijl mijn auto lijkt te zijn overleden. Het licht gaat weer op rood. En vervolgens weer op groen, weer op rood en nogmaals op groen. Hoe ga ik me hier in hemelsnaam uit redden? Ik kan geen kant op en ik dreig een chaos te gaan maken van de Rotterdamse avondspits.

Ineens zie ik dat een van de auto's die me rechts passeren een scherpe bocht naar links maakt en voor mijn auto stopt. Een man van circa veertig jaar met een wilde haarbos en een snorretje stapt uit, loopt naar de achterkant van zijn voertuig, opent zonder op of om te kijken zijn kofferbak en haalt er een sleepkabel uit. Hij wordt door zijn ruit vanaf de achterbank nieuwsgierig doch kalmpjes gadeslagen door twee kinderen van een jaar of vijf, zes. Ik stap uit en loop naar de man toe. Alsof

het de meest vanzelfsprekende zaak is begint de man de kabel aan zijn auto te bevestigen.

‘Er is een paar honderd meter verderop een tankstation, daar sleep ik je wel even naartoe.’

Ik knik dankbaar en stap weer in mijn auto.

Even later rij ik achter mijn reddende engel het parkeerplaatsje van het tankstation op, veilig weg van het voortrazende verkeer. De man stapt uit om de sleepkabel weer los te maken. Hij vraagt of het nog ver is naar mijn bestemming, of ik iemand heb die ik kan bellen voor verdere hulp en of ik een mobieltje bij me heb. Gelukkig ben ik bijna bij Linda en kan ik zo meteen de ANWB bellen.

De man opent zijn kofferbak en legt de sleepkabel er weer in. Dan vraagt hij of ik toevallig nog brood kan gebruiken. Hij wijst op een paar zakken met broodjes die in zijn auto liggen en zegt dat hij eigenlijk teveel heeft gekocht. Ik mag wel één of twee zakken hebben. Ik bedankt hem vriendelijk voor het aanbod en uiteraard ook voor de hulp. Hij wuift het achteloos weg, zegt dat hij slechts deed wat iedereen in die situatie zou moeten doen en vraagt of ik zeker weet dat ik echt geen broodjes wil. Dan stapt hij zijn auto weer in en rijdt weg.

Bij misdaden kun je naar de politie gaan en aangifte doen. Als het ernstig genoeg is dan haalt je verhaal de media en weet al snel iedereen precies wat er gebeurt is. Waarop menigeen weer een klein beetje hoop verliest in de mensheid.

Zou het niet mooi zijn als er ook een bureau was waar je juist aangifte kon doen van goede daden?

Goeie dag

Januari 2014

Uitgaande van de gregoriaanse kalender en de christelijke jaartelling was het gisteren voor alle circa zeven miljard mensen op onze planeet 27 januari 2014. Een maandag. En voor iedereen die een beetje bij mij in de buurt woonde was het een bewolkte, druiligere dag waarop het een graad of vijf was. Toch was het voor iedereen een andere dag. 27 Januari 2014 was zo'n zeven miljard verschillende dagen.

De meeste mensen zullen de dag van gisteren niet onthouden omdat er voor hen weinig al te noemenswaardigs voorviel. 27 Januari 2014 zal in hun geheugens versmelten tot een grote brei met talloze soortgelijke dagen en uiteindelijk langzaam uit het hoofd verdwijnen.

Dat gold niet voor homoseksuelen op Cyprus, voor hen was het een bevrijdende dag, hun land is niet langer het laatste Europese land waarin homoseksualiteit strafbaar is.

Voor de werknemers van boekenwinkelketen Polare was het een sombere dag, met hun werkgever gaat het dusdanig slecht dat ze vandaag niet hoeven te komen werken.

Voor de deelnemers aan de Syrische vredesbesprekingen was het een frustrerende dag, omdat de gesprekken in een impasse geraakten.

Voor kickbokser Badr Hari was het de dag van de waarheid, omdat een strafzaak tegen hem wegens enkele geweldsmisdrijven diende voor de rechtbank.

Voor Beatles-fans was het een heuglijke dag, de nog levende helft van hun favoriete band trad op zondagavond (maar op de vroege zondagochtend Nederlandse tijd) voor het eerst in jaren weer eens samen op.

Voor al dan niet onterecht geflitste automobilisten was het een praktische dag, zij kunnen voortaan hun bezwaar digitaal indienen en hoeven er geen aangetekende brief meer voor te schrijven.

Voor veel weggebruikers in het noordoosten van het land was het een voorzichtige dag, omdat de wegen er na een tot dusver uitzonderlijk milde winter wel eens glad konden zijn.

Voor meer dan zeshonderd opvarenden van cruiseschip *Explorer of the Seas* was het een schijtdag omdat ze allemaal aan de diarree waren.

Acteur Edmond Classen, folklegende Pete Seeger en zo'n 160.000 anderen zullen zich deze dag helemaal niet meer herinneren omdat het hun laatste was.

Voor onder meer actrice Bridget Fonda, Take That-zanger Mark Owen en voetballer Ricky van Wolfswinkel was het een feestelijke dag, omdat ze hun verjaardag vierden. En ook de legendarische componist Mozart vierde ooit op deze datum zijn verjaardag.

Voor mijn nichtje en petekind Silke was het extra bijzonder, zij werd gisteren drie jaar oud en een grote zus die voortaan haar verjaardag met haar broertje zal moeten delen.

Maar voor niemand was deze dag zo speciaal als voor Tuur van Gisbergen en de circa 370.000 andere ukken die de rest van hun leven 27 januari 2014 in zullen vullen als hun geboortedatum. Voor hen was dit de allereerste dag. En daarmee was het meteen een hele mooie, spannende en langverwachte dag voor al hun ouders, grootouders, broers, zussen, ooms en tantes.

Tuur, welkom op de wereld. Dat er maar heel veel ontzettend mooie dagen voor je mogen volgen.

Passend Werk

November 2013

Een dag in oktober, iets na twaalf uur 's middags. Ik word gebeld door het uitzendbureau waarbij ik me amper een uur geleden in heb laten schrijven. Ze hebben werk voor me, bijna letterlijk per direct. Of ik een dikke anderhalf uur later al kan beginnen. Het zal geen echt leuk werk zijn, maar ik zit inmiddels dermate lang in de WW dat ik me echt niet meer de luxe kan veroorloven om wat voor betaalde baan dan ook af te wijzen. Elk werk is in deze fase passend werk, zo vind men bij de uitkeringsinstantie UWV. Geen probleem, ik ben het daar eigenlijk wel mee eens. Dus stap ik kort daarna in de auto om eindelijk weer eens aan de slag te gaan.

Om twee uur die middag sta ik in één van de meest deprimerende gebouwen die ik ooit van binnen heb gezien. Ik schat dat het ernstig gedateerde fabriekspand moet stammen van rond de oorlog en vermoed dat het sindsdien nooit noemenswaardig opgeknapt is.

Op mijn hoofd heb ik een haarnetje, ik draag een viezige bedrijfspolo en -broek waarvan ik betwijfel of ze wel gewassen zijn sinds één van mijn voorgangers ze voor de laatste keer uittrok en om mijn voeten heb ik verschrikkelijk onprettig zittende werkschoenen met stalen neuzen waarvan de aankoopprijs van mijn eerste salaris af zal worden gehouden.

In de hal waar ik in sta is verder geen mens te bekennen, ik zie om me heen alleen pallets vol met stapels karton en het enige wat ik hoor is het lawaai van de machines in de aangrenzende ruimtes. Mijn taak voor de eerstvolgende uren: stapels karton met de hand

verplaatsen van het ene naar het andere pallet. Na enige tijd sjouwen gok ik voorzichtig dat ik toch al minstens twee uur bezig moet zijn en kijk even op mijn telefoon. Ik blijf er pas een dikke drie kwartier op te hebben zitten.

Ik ben aan het begin van de dag kort geïnstrueerd door een nogal chagrijnige man die verschillende keren luidkeels liet weten dat hij eigenlijk al vrij had moeten zijn, daarna wisselt pakweg vijf uur niemand een woord met me.

Er is me verteld dat ik gedurende mijn achturige dienst recht heb op twee pauzes van een kwartier. Ik breng die pauzes moederziel alleen door in een schemerige kantine met de gezelligheid van een gemiddelde begraafplaats, met een bekertje automaatkoffie waarvoor ik heb moeten betalen.

De laatste drie uur van mijn werkdag ben ik eindelijk weer even onder de mensen als ik stukken karton in een vouwmaschine mag gaan stoppen. Ik doe mijn best om het zo snel en zo nauwkeurig mogelijk te doen en met een beetje moeite kan ik het tempo van de machine bijbenen. Zo nu en dan komt een nogal potige vrouwelijke collega me even "helpen", door opzichtig te laten zien dat ze dit vèèl sneller kan dan ik.

Tijdens een snelle plaspaauze kijk ik even op mijn telefoon om de sms-jes te lezen van Linda, die me een beetje op de hoogte houdt van de stand van zaken bij de interland Turkije - Nederland. Die moet ik vanavond helaas missen, evenals mijn wekelijkse bezoekje op dinsdagavond aan mijn ouders, mijn broers en mijn nichtje van bijna drie.

Om kwart over tien 's avonds ben ik na acht uur hard werken eindelijk weer thuis. Ik schoffel nog even wat eten naar binnen, kan een kwartiertje met Linda op de bank zitten en moet daarna echt naar bed. Ik zet mijn wekker op tien over vijf. Want precies acht uur na het einde van mijn eerste werkdag zal mijn tweede al beginnen.

Dus sta ik 's ochtends om zes uur weer in dezelfde fabriekshal. Evenals de ochtend daarna. Ik haat elke minuut die ik er doorbreng en krijg met het uur meer respect voor mensen die dit soort werk jarenlang doen, of zelfs hun hele leven. Ik werk zo hard en zo goed als ik kan. De tijd gaat dan toch wat sneller, bovendien wil ik mijn goede wil tonen omdat het best zou kunnen dat ik hier nog enkele weken of maanden moet blijven werken. Ik moet er maar het beste van maken. En dat lijkt wel aardig te lukken. Ik hoor geen kwaad woord van mijn leidinggevenden. In tegendeel. Ze complimenteren me als ik klaar ben met wat ik moest doen en na weer acht uur vol te hebben gemaakt word ik naar huis gestuurd met een glimlach en een schouderklopje.

Na mijn derde dag hoef ik echter niet meer terug te komen. Zonder opgaaf van reden sta ik niet meer ingepland.

Een week later loop ik naar buiten bij een ander bedrijf. Nu niet uit een avondse fabriek, maar uit een modern kantoorgebouw. Ik heb een positief sollicitatiegesprek achter de rug, eindelijk, en ik mag weer aan het werk. Nu op een comfortabele bureaustoel, achter een computer, in mijn eigen kleding en gympen, in een mooie ruimte met een radio, met gratis koffie en met op het eerste oog allervriendelijkste collega's. Ik mag weer gaan DTP-en! Heel veel zekerheid heb ik nog altijd

niet, ik krijg in eerste instantie een contract voor twee maanden, maar na veertien maanden thuis te hebben gezeten en tussen de honderd en honderdvijftig sollicitatiebrieven te hebben verstuurd mag ik eindelijk mijn eigen beroep weer uit gaan oefenen.

Nog voordat ik weer thuis ben van mijn succesvolle sollicitatiegesprek gaat mijn telefoon. Het is mijn werkcoach van het UWV. Hij heeft feedback gekregen van het bedrijf waarvoor ik vierentwintig uur lang stapels karton heb verplaatst voor het minimumloon. Volgens mijn complimentjes en schouderklopjes uitdelende leidinggevenden aldaar heb ik er dusdanig de kantjes vanaf gelopen dat ze het idee hebben gekregen dat ik me bewust onmogelijk heb gemaakt. En daarom wordt de uitbetaling van mijn WW-uitkering tot nader order maar eens geblokkeerd.

De week daarna ga ik weer DTP-en. Als ik op weg ben naar m'n nieuwe baan merk ik dat het karton verplaatsen toch nog wat opgeleverd heeft. Ik ben zelden met een beter humeur naar m'n werk gegaan dan nu.

Opa Mierd

December 2013

In december 2013 schreef ik dit stukje over de vader van mijn vader. Uiteindelijk werd dit het begin van een vierdelige serie waarin in mijn band met elk van mijn vier grootouders beschrijf.

Ik ben vernoemd naar mijn opa. Die had eveneens als officiële eerste naam Josephus. Bij hem werd dat afgekort naar de roepnaam Sjef, bij mij werd het (gelukkig) Joost. Met enig gevoel voor traditie was het logisch dat ik zijn naam kreeg, als oudste zoon van zijn oudste zoon. Mijn vader had eveneens de naam van zijn opa gekregen.

Sjef was een opa uit het boekje. Zo eentje die je volstopte met meer KitKatten, koekjes en tumtummetjes dan je ouders goed vonden. Die je het gevoel gaf dat je een heel speciaal kind was. En die bijna elke keer dat hij je zag, ook al was dat minstens eens per week, weer dezelfde opmerking moest maken: “Je wordt al groot!”. Dat hij dat tot mijn lichte irritatie nog steeds deed toen ik al ruimschoots in de puberteit was, en dan het liefst op een kinderlijke toon en in een zo groot mogelijk gezelschap, moest ik maar voor lief nemen. Ik vermoed dat hij heus wel wist dat ik dit een tikkeltje gênant vond en dat hij me gewoon een beetje zat te plagen.

Opa Mierd, die mijn broers en ik zo noemden omdat hij in het plaatsje Hooge Mierde woonde, was iemand die voor zijn pensioen bepaald niet stil had gezeten. Hij slaagde er op de één of andere manier in om een fulltime baan als sigarenmaker en het opvoeden van acht kinderen te combineren met onder meer het trainen van de plaatselijke voetbalclub, in het bestuur van vrijwel elke

vereniging in het dorp zitten, een loopbaan in de lokale politiek en schrijven voor twee kranten. Die laatste twee bezigheden zorgden voor de opmerkelijke situatie dat lezers van het Eindhovens Dagblad of het Nieuwsblad van het Zuiden soms doodleuk een artikeltje van correspondent Sjef van Gisbergen over gemeenteraadslid Sjef van Gisbergen konden lezen.

Na zijn werkzame leven en het vroeg overlijden van zijn vrouw, mijn oma werd slechts 61 jaar oud, vond opa dat hij wel genoeg gedaan had in zijn leven. Hij deed nog wel aan duivensport (hij probeerde zijn dieren steevast naar binnen te lokken met de mantra “Kom! Kom! Kom mèr!”) en had zijn dansavondjes, maar ik kan me hem eigenlijk nauwelijks anders herinneren dan tevreden zittend in zijn luie stoel voor de tv. En altijd met een sigaar in zijn mond.

Opa grapte soms dat hij in z'n leven waarschijnlijk meer sigaren gerookt had dan hij er als sigarenmaker vervaardigd had. Hij was zo'n kettingroker dat hij in al zijn volwassen jaren wellicht meer sigarenrook dan schone lucht in heeft geademd.

Het was dan ook geen hele grote verrassing dat opa uiteindelijk longkanker kreeg. Hij deed daar dan ook helemaal niet dramatisch over. Hij was al 79 en zei dat hij al die sigaren waar hij zolang van had genoten niet had willen ruilen voor wat extra jaren.

Alhoewel hij zijn lot accepteerde was de manier waarop hij in zijn laatste weken wegzakte niet fraai. Op het einde was hij nog maar af en toe bij bewustzijn, had hij waanbeelden en sprak hij nauwelijks nog. Ik denk dat ik één van de laatste mensen was tegen wie hij nog iets

gezegd heeft, kort voordat hij er op een mooie zomerdag in 1997 tussenuit kneep.

Ik kan het me nog vrij goed herinneren. Er was me al verteld dat het goed mogelijk was dat mijn opa me niet meer zou herkennen. En praten was hem al even niet meer gelukt. Ik voelde me dan ook een beetje ongemakkelijk toen ik naast zijn bed kwam te staan. Glazig keek hij me aan. Moeizaam wist hij toch nog een paar woorden uit te brengen.

“Je wordt al groot.”

Oma Mierd

Februari 2014

Vroeger ging ik met mijn ouders minstens een keertje per week op bezoek bij mijn opa en oma aan mijn vader's kant. Ze woonden een paar kilometer van ons vandaan in Hooge Mierde, een gemoedelijk dorpje met nog geen tweeduizend inwoners. Pal tegenover het sportpark van de plaatselijke voetbal- en korfbalvereniging stond hun huis, dat volgens mij sinds de jeugd van mijn vader nooit heel veel veranderd was.

Alhoewel ik Petronella van Gisbergen-Swaanen, roepnaam Pieta en Oma Mierd voor haar kleinkinderen, maar zeven jaar mee heb mogen maken kan ik nog aardig uittekenen hoe onze bezoeken aan haar en mijn opa er uitzagen. Opa zat tevreden met zijn eeuwige sigaar in zijn mond in zijn luie stoel voor de tv en oma, die er met haar grijze krullen en onflatteuze, vormeloze bloemetjesjurken altijd een stuk ouder uitzag dan ze was, nam steevast plaats op een ongemakkelijke houten keukenstoel. Ze had zelf ooit de regel bedacht dat zij als gastvrouw nooit comfortabeler mocht zitten dan haar gasten en van dat principe week ze nooit af.

Eén van mijn favoriete bezigheden tijdens de bezoeken aan mijn opa en oma was, naast het wegwerken van de grote hoeveelheden tumtummetjes en Kit-Katten die we steevast toegestopt kregen, het steeds maar weer doorbladeren van de fotoalbums die in een hoek van de woonkamer op een plank stonden. In één van die albums zat een foto die me mateloos fascineerde, een kiekje uit 1923 van de vader van mijn oma met zijn moeder en vier zussen. Afgebeeld in bruine tinten staan ze daarop strak

in het gelid, in hun deftigste kleding en met ernstige blikken op het gezicht.

Geen idee waarom, maar deze foto liet mij als zevenjarig jochie maar niet los. Ik heb dan ook meer dan eens aan mijn oma gevraagd of ik 'm mocht hebben. Ik kon doorgaans alles gedaan krijgen van Oma Mierd, het was voor haar vrijwel onmogelijk om haar kleinkinderen iets te ontzeggen, maar hier trok ze toch de grens. Dit was één van de weinige foto's die ze had van haar vader, dus die bleef netjes in het album.

Op zaterdag 25 januari 1986 was ik met mijn vader weer eens op bezoek bij opa en oma. Wederom zocht ik even het fotoalbum op met die foto die me om de één of andere reden maar bleef roepen. En vasthoudend, of gewoon irritant, als ik was vroeg ik nog maar eens of ik die foto mocht hebben. In plaats van de "nee" die ik al verschillende keren kreeg had oma nu echter een ander antwoord voor me. Ze pakte het fotoalbum, haalde de foto onder het doorzichtige folie vandaan, nam een balpen en begon te schrijven. Met op de achterkant de tekst "Beloofd aan Joost, 25 januari 1986" ging de foto terug in het album. Ze voegde er aan toe dat ik de foto mocht hebben zodra zij overleden was. Zwart op wit beloofd.

Even later gingen mijn vader en ik weer naar huis. Het was opvallend dat mijn oma wat meer moeite leek te hebben met afscheid van ons nemen dan normaal. Ze liep mee tot aan de straat en bleef ons nazwaaien totdat we haar niet meer zagen. Daarmee verdween ze voor mij voorgoed uit zicht. Enkele uren later overleed ze, slechts 61 jaar oud.

In mijn oma's keuken schijnt minuten na haar overlijden een tl-buis die ze enkele dagen daarvoor ingedraaid had spontaan te zijn gesprongen. Het is misschien een cliché, maar de ochtend daarna voelde ik een aanwezigheid in mijn slaapkamer die ik niet begreep en die me erg beangstigde. Mijn vader weet zeker dat hij op een avond toen hij alleen thuis was een ingelijste foto van mijn oma uit zichzelf om heeft zien draaien en dat gelijktijdig twee lampen in de woonkamer een eigen willetje kregen. En zo heb ik in de familie nog wel enkele verhalen opgevangen die vast wel op één of andere manier nuchter te verklaren zijn, maar die voor iedereen die een beetje bijgelovig ingesteld is ook best kunnen worden geïnterpreteerd als een "teken".

De aan mij beloofde foto, die ik uiteindelijk ook erfde, heeft jarenlang ingelijst op het bureautje in mijn slaapkamertje gestaan. 's Nachts als ik in bed lag durfde ik eigenlijk nooit in de richting van die foto te kijken, bang als ik was dat oma misschien ook hiermee een trucje uit zou halen. Maar nacht na nacht bleef de foto netjes op z'n plaats staan. Hij ging niet zweven of uit zichzelf omdraaien. Het glas van het lijstje sprong niet spontaan kapot. En mijn overgrootvader, zijn moeder en zussen gingen niet ineens bewegen. Niets van dat alles.

Helaas ben ik het donkerbruine houten lijstje met de foto uit het album van mijn grootouders al heel lang kwijt. Ik heb het nooit weggegooid of -gegeven en ook mijn ouders weten zeker dat ze dit niet gedaan hebben. Talloze zoektochten bleven echter vruchteloos en ook tijdens drie verhuizingen is het nooit meer boven water gekomen.

Daar zijn uiteraard een hoop volkomen logische verklaringen voor te bedenken. Maar stiekem vraag ik me toch een beetje af of mijn oma misschien terug is gekomen op haar belofte en haar foto terug heeft genomen.

Opa Reusel

Januari 2014

Mijn voornaam dank ik aan de vader van mijn vader. Die heette Sjef, voluit Josephus, bij mij werd dat afgekort tot Joost. Mijn tweede voornaam, Joannes, kreeg ik van mijn andere opa. De vader van mijn moeder. Mijn Opa Reusel.

Jan Vermeulen heeft 85 jaar mogen leven, eigenlijk een jaar of drie te lang.

Eén van de laatste keren dat ik nog echt met hem kon spreken was in november 2004, iets meer dan twee jaar voor zijn dood. Ik had hem toen al even niet meer gezien, een beetje afgeschrikt door de verhalen die ik hoorde over zijn verwarde toestand. Zo was hij op een avond ineens zoek. Hij verbleef toen al een tijdje in De Grote Beek GGZ in Eindhoven vanwege depressieve klachten, veroorzaakt door vasculaire dementie, maar was plotseling verdwenen. Uiteindelijk werd hij in het winkelcentrum gevonden door twee politieagenten die het wel opvallend vonden dat hij op sloffen liep en geen jas droeg. Hij bleek iemand twee euro te hebben betaald voor een lift naar het station, vanaf daar had hij de bus naar huis willen nemen.

Onder de omstandigheden viel het me aanvankelijk lang niet tegen hoe ik mijn opa aantrof, ruim anderhalve maand na dit voorval. Hij wist nog heel goed wat voor werk ik op dat moment deed en voor welke werkgever. Toen ik hem zei dat zijn kalender achter liep herstelde hij dat meteen en merkte hij op dat oma en hij een dag eerder precies 56 jaar getrouwd waren, wat klopte. Toen er bezoek kwam voor een andere patiënt van de instelling waarin hij verbleef wist hij zich te herinneren dat er nog